

ANKARA'DA SANAT OLAYLARI

Richter Ankara'da

Daniyal ERIÇ

Müzik dünyasının, daha doğrusu piyanistler âleminin ünlü siması Sviatoslav Richter ilk kez Türkiye'ye geldi ve geçtiğimiz hafta Ankara Konser Salonunda iki resital verdi. Müzikseverlerin arasında adı sıtayıyla anılan, herkesin dinlemeye can attığı şöhretlerden birisi olan sanatçının Ankaraya gelişi o denli büyük gürültü kopardı ki bu iki resitalin biletleri, en pahalı yerlerden başlayarak âdeta kapışıldı; üstelik ay sonu olmasına rağmen... Özellikle plâkalarıyla adını bütün ülkelere yaymış bulunan Sovyet virtüozu, kişiliğinin kendisine özgü oluşuyla da dinleyicisini çekmeyi başarmıştır.

Sanatçı ilk programını Haydn, Chopin ve Rachmaninof'un eserlerine ayırmıştı: Haydn'ın do majör sonatı, Chopin'den Mazurka biçiminde Rondo, Sol minör Ballad ile Rachmaninof'un 12 prelüdü yer alıyordu. İkinci resitalin programı ise sadece Beethoven ile Schubert'in bestelerini kapsıyordu; Beethoven'ın 7 ve 17 numaralı sonatlarıyla Schubert'in Op. 90, 3 ve 4 sayılı tanınmış Impromptu'leri seslendirildi. Dinleyicilerin olağanüstü gösterilerine sanatçı bol bol ek parça çalmak suretiyle karşılık verdi.

Büyük bir virtüoz

Richter'in ulaşılması kolay olmayan üstün teknik gücü resitalerin ilk parçalarından kendisini gösteriyordu; hemen hiç bir sesin kaybolduğu ya da yanlış çalındığına rastlanamayacak bir çalıştı bu... Sanatçı istediği sestten istediği kuvveti elde etmesini, en güç pasajları büyük bir ustalıkla geçirmesini biliyor, piyano üzerinde mutlak bir hâkimiyete ulaşmış! Müzik kalitesi, munis tüşesiyle birleşince sanatının düzeyini günümüzdeki piyanistlerin en üst kertesine çıkarmaya yetiyor. Olağanüstü gücü ve enerjisiyle özellikle fortelerdeki temiz çalışı, melodilerin tek tek duyuluşu dinleyicilerini hayran bırakıyor.

Dinlettiği parçalar arasında Haydn, Beethoven -hele No. 17 «Fırtına» sonatı - Schubert'in Impromptu'leri önemli başarılar sağladı. Richter'in bu parçalarda teknik gücüne de dayanarak oturmuş icralar sunduğuna şüphe yok, ancak bazı mübalâgalı yorumlardan da kaçınmadığı bir gerçektir. Chopini Richter'den dinlerken, elimde olmayarak Alfred Cortot'dan, son yıllarında dinlediğim bir Chopin resitalini hatırladım. Büyük üstadın bir parmağı da yaralı olduğu için dinleti teknik olumluluktan yoksundu; Cortot sık sık falsolar da yapıyordu, ama ne var ki müzik yine olduğu yerde taptaze ve canlı olarak duruyordu... Tıpkı yer yer yıpranmış, silinmiş bir Rembrandt tablosu gibi! Richter'in Chopin yorumu bunun tam tersine, daha çok zârif seslerle teknik bir hünere dayanıyor. Sanatçının ilk resitalinin yarısını, sanat değeri kıt, dinleyiciler üzerinde önemli etki de yapmayan Rachmaninof prelüdlere neden ayırdığını anlamadım...

Richter gibi büyük bir virtüozu ve son yıllarda daha başka önemli sanatçıları müziksever halkımıza dinletebilme olanaklarını sağlayan Arkon konser organizasyon bürosuna, başta Ömer Umar olduğu halde bütün üyeleriyle, başarıları için tebrikler sunmak gerek.